

Ransom

Jay McInerney, l'autor de *Bright lights, big city* (Nits de neó), va néixer a Hartford, Connecticut, ara fa trenta anys. *Ransom*, novel·la publicada per Vintage Contemporaries el 1985, és la seva segona novel·la. Aquest pròxim setembre serà publicada per Columna en la seua col·lecció de butxaca. Ha estat il·lustrada per a EL TEMPS per Sento Llobell.

KYOTO, ABRIL DE 1977

Quan Christopher Ransom va obrir els ulls estava estirat d'esquena, mirant cap amunt una colla de cares japoneses que mirallejaven en una piscina de llum artificial. Qui era aquesta gent? Llavors va situar-los. Eren els seus companys karateques, els membres del seu dojo¹. I allà hi havia el sensei², amb l'ample nas torçat cap a l'esquerra, l'hi havien trencat a les finals del Campionat de Karate del Japó d'ara feia quinze anys. El va complaure, recordar aquest detall. Recull prou detalls i la imatge més gran s'anirà fent tota sola.

El sensei va preguntar si es trobava bé. Ransom aixecà el cap. Al final de la seva visió titil·laven discs turqueses i magentes. Van posar-lo dret; de cop va semblar com si el paisatge es mogués sobre el costat, la superfície del pàrquing posant-se vertical com una paret i la façana del gimnàs ajaient-se tota plana on hi hauria d'haver el terra. Després l'escena es redreçà, com si girés sobre frontisses.

El sensei va preguntar-li quin dia era. La foscor que l'envoltava significava que era de nit, però, quina nit? Ransom pensà que era divendres i va dir-ho. Interpretà que l'arronsament dels ulls i de la boca del sensei significava contrarietat, encara que era difícil de dir. La gamma de les seves expressions facials era menor que la de qualsevol animal domèstic. Ransom va apartar-ne els ulls. Evidentment, l'havia esguerrada. L'havien fet caure, i a un no el fan caure si no és perquè deixa de vigilar. És obvi que t'endús el que et mereixes. Ransom mirà de recordar com s'ho havia fet, ell. La templa esquerra li batejava dolorosament. Va venir-li a la memòria que havia estat entrenant-se amb Ito. Malgrat el mal a la templa, experimentà un càlid alleujament pel fet que el combat ja s'hagués acabat i el resultat no hagués estat molt pitjor. El dolor anava des-

apareixent i ell estava relativament intacte.

«Mawashi geri», va fer el sensei, especificant el nom del cop en què Ransom s'havia deixat enxampar... un puntelló giratori invers. El sensei va repetir amb gestos els últims moviments conscients de Ransom, deixant els braços penjant al costat dels malucs i movent el cap com un imbècil. Va explicar a Ransom que la seva guàrdia era massa baixa i que Ito l'havia enganyat amb l'esquerra. Ransom va moure el cap. Dividit entre disgust i alleujament, esperava que només se li notés el disgust. L'última vegada que s'havia entrenat amb Ito va rebre un cop als ous i va estar-se tres dies malalt.

Els altres eren al seu voltant, absorbint la lliçó de la seva caiguda. Ito tenia les mans creuades sobre l'entrecuix, distant i innocent. Ransom, ple d'hostilitat, volia fer-li saltar les dents del davant. Alhora, però, se sentia humil, penedit. Volia ser tan bo com Ito. Enfrontar-s'hi era una manera d'aprendre'n de pressa. Ransom es recordà a ell mateix que no hi havia res de personal, en la violència d'Ito. Era un pur instrument de la disciplina, una simple màquina de donar cops d'arts marciais.

L'arribada de Yamada va ser una afortunada distracció. El seu Nissan 240Z udolà en girar la cantonada i va aturar-se bruscament just a tocar de la moto de Ransom. Yamada saltà del cotxe i va traure's la camisa, tot fent reverències i demanant disculpes al sensei mentre s'acostava cap al grup. Va posar-se ràpidament el gir³ i s'agenollà sobre l'asfalt per fer la meditació preparatòria. El sensei va empetitir encara més els ulls. Un desassossec general s'escampà mentre tots es miraven Yamada i esperaven la següent ordre del sensei. Ransom va mirar de recuperar una certa consideració i dignitat amb uns quants puntellons alts. Els altres es desentumien i lluitaven amb adversaris imaginaris. Els focus del gimnàs en

projectaven les ombres allargassades contra la paret de l'edifici del costat. Només Ito va quedar-se totalment immòbil, els ulls a penes oberts.

De vegades el sensei s'aturava així durant minuts. De primer, Ransom sospità que es despistava, però ara ja s'havia adonat que el que feia era dirigir la tensió i l'energia dels seus alumnes. En aquella ocasió la pausa semblava adreçada a Yamada, els retards gairebé continuats del qual, pensà Ransom, començaven a erosionar la paciència del sensei.

Quan Yamada va acabar les reverències el sensei va dir el seu nom i el d'Ito. A dos punts, sense restriccions. «Sense restriccions» per dir que el cap era, com el cos, el blanc, encara que se suposava que els cops havien de ser fora de la cara. La resta va formar un cercle uns tres metres al voltant d'ells; els més joves estaven visiblement excitats per l'expectativa. Ransom, per la seva banda, estava content de veure Ito barrallar-se amb algú altre que no fos ell.

Van encarar-se. Ito s'ajupí en posició de cames de gat, carregant enrere tot el pes sobre la cama dreta, l'esquerra parada al davant, amb els dits del peu encarats per al cop. Semblava que no hi hagués línies rectes ni angles aguts, en la seva postura, amb tots els membres dibuixant una sèrie de cordes en S. Feia gairebé un metre vuitanta, era prim, tenia la complexió d'un jugador de bàsquet i la flexibilitat d'un gimnasta. En aquella posició semblava ingràvid, com si un ventet pogués endur-se'l voltant en qualsevol moment. Yamada, a l'altre extrem, feia la impressió d'un tanc Patton. Mantenia els braços drets sortits directament de la torre de les seves espatlles imponents. El seu aspecte era marcial, mentre que Ito semblava serè, gairebé endormiscat. Tots dos tenien la mateixa categoria, però semblava que practiquessin dues disciplines diferents, incompatibles.

Yamada havia fet la major part de la seva formació en un altre dojo, un

de l'escola Shotokan, i havia entrat aquí feia només dos anys, poc abans que Ransom. La Skotokan era una escola dura, i el karate de Yamada es basava en escomeses directes i un atac implacable. Comparat amb aquest el karate d'Ito, el del sensei, era circular i fluid. Era de l'escola Goju: dur-tou, basada en una idea d'alternança de tensió i relaxació, sistole i diàstole. L'estil combinava les tècniques dures d'Okinawa i el kempo xinès, més flexible. Això era, si més no, el que Ransom havia anat entenent amb el seu japonès imperfecte. Fos el que fos, Ito ho havia heretat; amb més èmfasi en les tècniques suaus. Feia anar a parar a terra els seus oponents. Sempre costava recordar com s'ho havia fet per tombar-te. L'última cosa que recordaves era la impressió que ja el tenies.

La diferència entre ells també era qüestió de temperaments. Yamada era groller i xerraire, Ito tenia l'aire d'un monjo que s'hagués pres un tran-

quil·litzant. Ransom li deia «el Monjo», quan hi pensava.

Quan va començar, tot mirant d'aprendre'n els punts bàsics i a la vegada conservar la cara intacta, Ransom feia servir el que tenia: la seva relativa alçada i força. En això era com Yamada, que havia estat fet talment per a aixecador de pesos. El sensei es passava el dia cridant-los que deixessin de *boxejar*. Ransom trobà que congeniava amb Yamada i el seu karate, que li era més accessible; però va ser Ito, aliè a ell com era, qui va convertir-se en el seu model. El Monjo encarnava alguna cosa que Ransom no entenia: una sèrie de possibilitats més gran que el fet de jugar, posem per cas, a futbol o al golf. Ransom sabia que amb el temps, amb la pràctica, seria capaç de fer el que feia Yamada, una forma sofisticada de boxa amb puntellons. Però ell aspirava a allò que no estava segur de poder fer. No volia simplement ser bo. Volia ser transformat.

Aquesta ambició no feia precisament més fàcil el fet d'encarar-se amb < Monjo en combat.

Yamada va començar un fals atac amb un cop ràpid a la cara. Provatúres. El Monjo no va moure's. Yamada llançà una ràfega de cops frontals que el Monjo rebutjava i allunyava amb rítmics cops d'avantbraç. Els cops duïen prou força per trencar un braç, però Ito n'amortia el contacte i els feia sonar com un picar de mans llunyà. Yamada va continuar amb una combinació de cops frontals ràpids. Les màquines de tela del seu gi petaven secament en rebotar. Van tornar a quedar-se tots dos quiets en les posicions originals, la distància entre ells era poc més gran que la d'un puntelló. Yamada atacà una altra vegada. Ransom no va veure el buit fins després que el Monjo ja l'havia cobert. Yamada va allargar el peu ràpidament, fent-se enrere de cintura en amunt; Ito va clavar-li un cop als budells.

El sensei cantà el punt. Es van tornar a encarar. Yamada inspirava aire sorollosament i llavors, grunyint, el deixava anar. Durant uns minuts van estar-se absolutament immòbils, mirant els ulls de l'altre. Ara Yamada esperaria l'atac d'Ito. El Monjo va fer que l'espera semblés una estratègia refinada. Rarament començava ell l'atac. Ara, però, llançà un cop. Yamada el neutralitzà i va continuar amb dos cops frontals i un de giratori, de tots els quals el Monjo s'escapolí. L'estratègia de Yamada era més aviat la d'una màquina de guerra: castigar sense parar tota la zona del blanc. El Monjo era un tirador que disparava poc.

Durant la seva ràfega Yamada havia deixat caure els braços. El Monjo inicià un puntelló frontal a la cara de Yamada, però va ser rebutjat enrere per un cop al pit abans que pogués concloure-la. Empès enrere contra els espectadors, el Monjo va reprendre ràpidament la seva posició de combat.

El punt de la victòria va ser tan ràpid que Ransom no estava segur d'haver-lo vist. Va sentir l'espetec de la màniga del Monjo, va veure el cap de Yamada sotragat enrere. Van fer-se reverències.

Ransom esperava els últims exercicis i una dutxa quan el sensei va cridar el seu nom. De cop, va sentir una terrible caiguda d'ànim, una premonició sinistra en forma de buidor de ventre.

—*Combat, a un punt*—va dir el sensei—. *Ito i Ransom.*

Ransom somrigué encuriolit, com si no hagués entès l'anunci fet o n'esperés una correcció. Va fer una reverència al sensei i es va situar al seu lloc en el cercle, davant d'Ito. Va fer-li una reverència, amb els ulls fixos en els d'ell, perquè mai no has d'abaixar la guàrdia i perquè el combat sovint es determina, abans de donar els primers cops, pels ulls. A poc a poc va anar-se abaixant fins a una posició d'estar a punt, desitjant allargar el procés indefinidament amb ajustaments meticulosos de postura, pes, equilibri, posició; fixant-se en l'olor de porc i d'all que arribava de la botiga de l'altra banda del carrer i escoltant el ritme, el metrònom, d'una partida de ping-pong en una sala dins del gimnàs. El mateix ventet que refredava la suor sota el gi de Ransom enlairava un floc de cabells d'Ito sobre el front. Ransom inspirà profundament i deixà anar l'aire des del diafragma amb esbufecs violents. Inspirà una altra vegada i va dir-se que la seva por era ben bé allà, cargolada als pulmons. Va treure-la amb l'aire dolent. Llavors va ser el moment de lluitar.

Ransom va inclinar-se una mica enrere per posar el cap just sota el raig de la dutxa. L'aigua freda concentrava el dolor en el front i li insensibilitzava la pell del crani. Algú picà a la porta de fusta perquè s'afanyés.

S'estava posant la roba de carrer quan el Monjo va acostar-se i li preguntà si estava bé. Durant el combat qualsevol gest d'interès hauria estat fora de lloc i un insult, però ara era correcte. Ransom va assegurar al Monjo

que estava bé i que, de tota manera, havia estat culpa seva.

—*Estàs millorant*—va dir Ito—. *Al segon assalt gairebé m'has fet caure, amb aquell mawashi geri. Aviat em guanyaràs.*

Ransom va protestar dient que ell era només un principiant, tot i que, de fet, estava força orgullós del seu segon assalt. El que va dir a Ito, però, es resumia en el fet que ell no era gaire bo i que mai no ho seria. El Monjo no hi estava d'acord. Ja era prou bo per a un kuro obi, el cinturó negre.

—*Oh, no, això no*—protestà Ransom.

Tot plegat en un japonès terrible. El Monjo va inclinar-se i va dir adéu. Yamada s'eixugava amb una tovallola al costat de la porta del gimnàs i, mentrestant, parlava als adolescents sobre un cabaret on havia anat la nit abans. El sensei va acostar-se-li per darrere, fumant una cigarreta. Amb la mà lliure va agafar un dels braços de Yamada i va torçar-l'hi fins que el va fer ajupir, amb la galta a tocar de terra.

El deixà anar i va dir:

—*No exposis mai l'esquena d'aquesta manera.*

—Va preguntar a Yamada per què arribava tan tard a l'entrenament i

aquest murmurà alguna cosa sobre la seva feina.

El sensei es girà cap a Ransom:

—*Volies parlar?*

—*Perdó?*

El sensei va dir:

—*Abans de l'entrenament m'has dit que volies parlar.*

Ransom, neguitós, va recordar-se que havia volgut preguntar-li sobre el kuro obi. Era un mal moment per treure el tema. Feia mesos que li anava creixent la confiança en ell mateix. Es posava dret, dret sobre la punta dels dits dels peus, aprenent a dominar el kata i el kumite—les formes i el combat— a força d'anar-ho repetint, fins que van començar a semblar reflexos instintius de la sang. Era el millor del dojo—després del sensei, el Monjo i Yamada— i a qualsevol altre dojo seria com a mínim segon dan. El sensei no donava gaire importància als cinturons. Ransom entenia el principi, però volia alguna prova del seu avenç. En algun moment del seu aprenentatge el Monjo havia aconseguit el cinturó negre i hi havia afegit tres graus. Yamada havia aconseguit el seu en alguna altra banda. Tots els altres eren cinturons blancs, Ransom inclòs.

Com que el sensei s'estava esperant, Ransom va preguntar-li si havia de tre-

ballar una mica més el puntelló frontal. El sensei va dir que ho havia de treballar tot, una mica més.

—Perdoneu que us bé preguntí, sensei, però indigne com en sóc, ipenseu que és possible que en un futur proper, algun dia, pugui rebre el kuro obi, o no?

El sensei va allargar la mà sota el braç de Ransom i n'estirà l'obi que embolicava el farcell del gi, tots dos blancs. Va dir alguna cosa que Ransom no va arribar a entendre i ho repetí a poc a poc. Va dir:

—Si embrutes gaire aquest obi, estic segur que es tornarà negre.

—Parlo seriosament —va dir Ransom.

—Quina diferència hi ha? —li preguntà el sensei—. Quan siguis prou bo, el color del cinturó no et preocuparà. Des del moment que el vols, és que encara no estàs preparat per tenir-lo —va encendre una cigarreta—. Si jo fos tu, em concentraria a mirar que no em fes sin caure.

Ransom va fer una reverència.

—Gràcies, sensei.

El sensei va fer un gest amb el cap.

Ransom va donar-li les gràcies una altra vegada, caminà cap a la moto i hi lligà el gi al darrere. Yamada va cridar-lo des de l'altra banda del solar. Tot i que Yamada li queia millor que qualsevol altre del dojo, aquesta nit

Ransom necessitava calma i expiació, sentir la imminència d'alguna cosa que havia d'augmentar el seu coneixement d'ell mateix.

Yamada va donar-li un cop a l'espatlla i encengué una cigarreta. Va estar-se uns minuts xerrant, comentant l'entrenament, llavors van travessar el carrer cap a la botiga de l'altra banda. El vell sobaya-san esdentegat va inclinar-se quan ells entraven i cridà una salutació. L'interior, calorós, feia olor de brou de porc, all i tabac. El sensei va asseure's en una taula del racó amb alguns dels altres. A les parets hi havia fotografies seves —aixecant trofeus, donant la mà a l'alcalde, trencant un munt de taulons de fusta de pi amb el puny. Al televisor de sobre el taulell hi havia Kojak parlant un japonès perfecte, amb els llavis exactament sincronitzats. «Pots córrer —pensà Ransom—, però no et pots amagar. Ni tan sols no cal que tornis a casa». El seu pare era un d'aquells que sortien als llistats dels crèdits. Després del primer entrenament de karate, Ransom havia vingut aquí amb els seus nous camarades, banyat per l'entusiasme de la iniciació en una secta estranya; després que li presentessin el vell i certament espellifat propietari, havia alçat els ulls i havia vist el nom del seu pare a la pantalla de televisió.

Ransom va asseure's al costat del sensei. El Kojak que parlava en japonès cridava alguna cosa que traduïda faria més o menys «Passa cap aquí, Crocker». Yamada va anar fins darrere del taulell i canvià el canal. Els demanava que callessin. La cara del presentador d'un joc-concurs va omplir la pantalla.

—Espero que els agradés el nostre campionat de noies grasses, la setmana passada —va dir el presentador—. La nostra guanyadora, Miti Keik, de la prefectura d'Hyogo, ha rebut moltes cartes, després del programa, fins i tot una invitació per a participar en el torneig d'estiu de sumo⁴.

El sensei va comentar que la campiona del concurs s'assemblava a la germana de Yamada.

—Aquesta nit —va dir el presentador— tenim una cosa veritablement especial per a tots vostès.

Ransom no va pescar el que va dir després.

—Què ha dit?

—Un concurs de pets —va dir Yamada.

Els quatre homes que hi havia a l'escenari, asseguts en butaques de direcciu, es van presentar: un estudiant de la universitat de Keio que va dir que

el que més li interessava eren els videojocs, un oficinista de Nagoya que era evident que anava amb segones, perquè mai no mirava la càmera, un home gras que no hi havia manera que digués res i que el presentador identificà finalment com un conductor del metro de Tokyo i un aprenent d'una botiga de sushi que va passar-se l'estona saludant amb la mà. Dret darrere de l'home gras, el presentador, de cop, va pessigar-li el nas i cridà: «Sortida en fals». L'home gras es retorçà a la butaca. «Una altra i estareu desqualificat». El presentador va ensenyar un ambientador en aerosol.

L'home gras va recollir el premi: deu caixes de mongetes dolces enllaunades i un pòster mida natural d'Olivia Hussey com a Julieta. Micròfons i mistos havien ajudat a determinar el resultat. Tot de molt bon gust. Ara venia un personatge que s'empassava ratolins vius. Algú, pensà Ransom, hauria de salvar el Japó dels japonesos. No li agradava gens haver-ho d'admetre, però la merda que feia el seu pare ei millor que això.

A les deu va marxar i tornà cap a casa vorejant el riu, que ondulava sota la llum de la lluna com la massa lenta d'un rèptil adormit. El riu era molt més maco de nit, quan no podies veure'n la brossa subterrània ni el color dubtós de l'aigua. Va aturar-se al costat del pont d'Imadegawa i parà la moto, una vella Honda 350 Scrambler damunt de la qual un japonès que estigués al dia no es deixaria veure ni mort. L'aire que venia del riu era fresc i ple d'efluvis. L'aigua corrent el va inquietar. Era l'abril, i podia sentir el ferment del terra i de la flora tot al voltant. Tenia vint-i-sis anys i en portava en aquest país gairebé dos. Sentia una punxada ardent de nostàlgia, però no sabia de què. Potser del temps d'abans d'adonar-se que les bones intencions no et fan innocent, del temps en què tenia menys coses de què penedir-se. Ransom no estava segur si esperava que passés alguna cosa o desitjava que no passés res. De vegades sentia que s'estava preparant per a una mena de combat, i d'altres creia que ja havia vist prou embolics.

Va engegar la moto d'un cop de peu i va donar la volta, refent part del camí que acabava de recórrer, cedint a un desig que havia anat resistint... un desig de companyia fàcil i de conversa en la pròpia llengua.

1. Dojo: lloc per a practicar arts marcial.
2. Sensei: mestre.
3. Gi: la roba del karate.
4. Lluita japonesa.